Door Reg. kopie gezonden
aan DG POL

VNG 100 jaar
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Veiligheid en Justitie
De heer mr. I.W. Opstelten
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

0 BD

Doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8253	277923	
Betreft	**ons kenmerk**	**datum**
Consultatie concept - inrichtingsplan nationale politie	BABVI/U201201486	15 oktober 2012

Geachte heer Opstelten,

U heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gevraagd om een reactie te geven op het concept inrichtingsplan Nationale Politie en het concept realisatieplan Nationale Politie. Bij deze ontvangt u onze visie. Vanwege de samenhang tussen deze plannen hebben we er voor gekozen om één integrale reactie op te stellen. Deze visie wordt mede namens het Veiligheidsberaad ingebracht.

Algemeen

Het kabinet heeft hoge verwachtingen gewekt voor de Nationale Politie. De nieuwe politieorganisatie zal beter presteren, doelmatiger werken, het beheer op orde krijgen en meer als een eenheid werken.. Het lokaal bestuur staat klaar om daar zijn bijdrage aan te leveren. Onveiligheid manifesteert zich immers primair lokaal. Afhankelijk van het op te lossen probleem moeten politie en bestuur op lokaal en regionaal niveau zoeken naar de meest effectieve vorm van samenwerking waarbij in wisselende coalities probleemgericht wordt opgetreden. Dat betekent dat een goede samenwerking en aansluiting op het lokale gezag van groot belang is. De VNG heeft met deze invalshoek beide plannen beoordeeld. In welke mate dragen ze bij aan een politie die nationaal en lokaal is? We constateren het volgende:

De integrale benadering van veiligheidsvraagstukken moet een steviger positie krijgen

De afgelopen jaren is Nederland veiliger geworden, maar er is ruimte voor verdere verbetering als politie, gemeenten en openbaar ministerie hun activiteiten beter op elkaar afstemmen en bij sommige vraagstukken als één overheid optreden.

Dit is meer dan samenwerking in de uitvoering. Het gaat ook om het gezamenlijk inventariseren van de aan te pakken veiligheidsproblemen, het delen van informatie, het bepalen van de toe te passen interventies. Daarvoor is een omslag in denken en doen nodig die niet vanzelf gaat. Deze plannen zijn een uitgelezen mogelijkheid om deze benadering goed in de nieuwe politieorganisatie te verankeren, maar helaas moeten we constateren dat dit onvoldoende gebeurt. De politieprofessional dient in goede verbinding te werken met de wensen van het lokale gezag en van andere ketenpartners. De VNG zou dit graag expliciet opgenomen willen zien in het inrichtingsplan.

Meer aandacht nodig voor veiligheid in brede zin

Effectief veiligheidsbeleid is een goed op elkaar afgestemd samenspel van preventie, handhaving en opsporing, repressie, hulpverlening en nazorg. De politie is naast de opsporing van strafbare feiten verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en heeft bij de andere genoemde aspecten een belangrijke signalerende en adviserende rol. De plannen zijn echter nogal justitieel gekleurd. Justitiële onderwerpen worden expliciet benoemd, zoals bijvoorbeeld bij de capaciteitsreservering en de strategische thema's. Onderwerpen die met de handhaving van de openbare orde of de preventieve rol van de politie samenhangen komen weinig aan bod. Ook rampenbestrijding, crisisbeheersing en de samenwerking met veiligheidsregio's krijgen amper aandacht. Deze elementen van het veiligheidsbeleid én de bijdrage die de politie daaraan zou kunnen leveren, zouden meer nadruk moeten krijgen.

Scherpere afbakening van gezag en beheer nodig

De Politiewet 2012 is duidelijk: het gezag bepaalt wat de politie doet, de minister gaat over het beheer. In de plannen staan enkele formuleringen die onduidelijkheid in de hand werken. In het inrichtingsplan staat op pagina 72 dat de minister verantwoordelijk is 'voor het politiebestel als geheel', op pagina 68 dat hij in beeld komt als een lokaal incident 'landelijke uitstraling' heeft en op pagina 73 wordt de situatie geschetst dat de minister bij een 'specifiek incident' verantwoording aflegt aan de Tweede Kamer over de taakuitvoering door de politie.

Wij adviseren de zinsnede op pagina 72 als volgt aan te passen: "de minister is eindverantwoordelijke voor het politiebestel als geheel, met uitzondering van de lokale uitoefening van het gezag.'

In het verlengde hiervan: u heeft in het debat met de Eerste Kamer nadrukkelijk aangegeven dat een lokale driehoek kan afwijken van landelijke prioriteiten. We zijn ervan op de hoogte dat de plannen naar aanleiding van de behandeling in de senaat moeten worden aangepast, maar brengen dit als nog te verwerken passage onder de aandacht.

Spanning tussen centraliseren taakuitvoering en ruimte voor lokaal en regionaal maatwerk

In de plannen krijgen het harmoniseren van de taakuitvoering en het centraliseren van de aansturing veel nadruk. Een al te nadrukkelijk centraliseren van de taakuitvoering en werkprocessen leidt onvermijdelijk tot meer bureaucratie, hetgeen haaks staat op een van de doelstellingen van de bestelwijziging. Het inrichtingsplan stelt voorts dat eenheden *vooraf* dienen te motiveren en te verantwoorden als gekozen wordt voor een afwijkende manier van werken. De politie moet echter de ruimte hebben om lokaal en regionaal te differentiëren en haar taakuitvoering aan te passen aan de wensen van het gezag, anders tast dit de slagkracht aan. Een voorbeeld waarin differentiatie en maatwerk mogelijk moet zijn betreft de samenwerking in een Veiligheidshuis. Het inrichtingsplan lijkt zich voor wat betreft de Veiligheidshuizen erg te richten op een gewenste situatie, niet de feitelijke. Gemeenten hebben echter de regie over een Veiligheidshuis en leveren ook een financiële bijdrage.

Ook voor rampenbestrijding en crisisbeheersing geldt de spanning tussen centralisatie en maatwerk. De harmonisatie van bijvoorbeeld beleidsplannen en convenanten mag er niet toe leiden dat de discretionaire ruimte van de veiligheidsregio's om hier hun eigen invulling aan te geven nog verder wordt ingeperkt dan al in de wet en het ontwerpplan het geval was.

Inrichting politieorganisatie bemoeilijkt deelname van het bestuur op lokaal en regionaal niveau

Veel gemeenten hebben de afgelopen jaren een actief, breed en samenhangend veiligheidsbeleid ontwikkeld. Ook op bovenlokaal niveau, zoals in de veiligheidsregio's. Een belangrijke element is de toenemende samenwerking tussen gemeenten, veiligheidsregio's, politie en Openbaar Ministerie. De voorgestelde inrichting van de politieorganisatie dreigt die ontwikkeling nu te verstoren. Een punt van zorg is dat de tien politieregio's het niveau worden waar afspraken dienen te worden gemaakt over belangrijke onderwerpen als handhavingsarrangementen met gemeentelijke toezichthouders en boa's en cameratoezicht. Een ander voorbeeld is de aanpak van georganiseerde misdaad. Het onderzoek

naar mensenhandel, zeden, criminele samenwerkingsverbanden wordt op regionaal niveau belegd en op het niveau van de tien arrondissementen vindt een belangrijk deel van de prioriteitstelling van de opsporing door het Openbaar Ministerie plaats. De verwevenheid met georganiseerde misdaad manifesteert zich vaak op lokaal niveau, dus is er een goede verbinding tussen lokaal, regionaal en zelfs nationaal nodig.
Het Veiligheidsberaad heeft eerder de zorg uitgesproken over de gevolgen hiervan voor de samenwerking tussen gemeenten, hulpverleningsdiensten en veiligheidsregio's enerzijds en politie en OM anderzijds bij (de voorbereiding op) rampen en crises en tijdens evenementen.
Al eerder hebben wij gewezen op het belang dat de politieorganisatie goed aansluit op het lokaal bestuur. De Tweede Kamer heeft bij amendement uitdrukkelijk mogelijk gemaakt dat het gezag op een niveau aansluitend bij de veiligheidsregio, veiligheidsbeleid kan formuleren. Ook de afstemming tussen politie en veiligheidsregio waar het gaat om beleidsplannen kan hier plaatsvinden.

Zorgen over de slagkracht van basisteams
Voor de veiligheid in gemeenten is het van groot belang dat de basisteams goed zijn toegerust om de brede basispolitiezorg goed uit te kunnen voeren. In de plannen zijn een aantal specialismen op districts- en regionaal niveau belegd, die naar onze mening juist aan de basisteams gekoppeld moeten worden. Het gaat om delen van de recherchefunctie (high impact crime), huiselijk geweld en zeden. Daar komt bij dat de basiseenheid erg weinig opsporingscapaciteit lijkt te krijgen.
Wat de gebiedsgebonden politiezorg betreft valt op dat de verdeling van wijkagenten wordt bepaald op regionaal en niet lokaal niveau. De wijkagent is een van de pijlers van de Nederlandse politie, een onmisbare schakel tussen gemeenschap en politieorganisatie. Het lokaal gezag hoort een stem te hebben bij de verdeling. .

Duidelijkheid nodig over de sterkte
De definities van operationele sterkte en niet-operationele sterkte zijn gewijzigd. Door de nieuwe omschrijving kan de indruk ontstaan dat de operationele sterkte alleen betrekking heeft op het 'blauw op straat'. Dat is volgens de uitleg op pagina 40 van het inrichtingsplan echter niet het geval. De operationele sterkte bevat ook een aantal administratieve functies en die kunnen niet tot het 'blauw op straat' worden gerekend. Om verwarring te voorkomen, ook bij de burger en de media, adviseren we u om de omschrijving van de operationele sterkte te beperken tot zuiver en alleen die functies die het 'blauw op straat' vertegenwoordigen: de basispolitiezorg.

We gaan er van uit dat u deze punten opneemt in de verdere uitwerking van het inrichtingsplan en het realisatieplan en zijn gaarne bereid hierover nader met u in gesprek te gaan.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mr. R.J.J.M. Pans,
Voorzitter directieraad